

NOU 2023: 25 Omstilling til lavutslipp

Veivalg for klimapolitikken mot 2050

Mobilitet til lunsj 22. november 2023

Utvalgsmedlem Astrid Lilliestråle

Medlemmer i utvalget

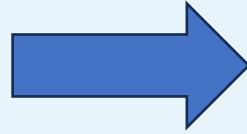
- **Martin Skancke**, leder
- **Kristin Halvorsen**, Cicero
- **Marianne Hansen**, Steigen Kommune
- **Gro Sandkjær Hanssen**, NIBR ved OsloMet
- **Audun Korsæth**, NIBIO
- **Ola Kvaløy**, Universitetet i Stavanger
- **Astrid Lilliestråle**, Enova
- **Lars Petter Maltby**, Prosess21
- **Eirik Newth**, selvstendig næringsdrivende
- **Klaus Mohn**, Universitetet i Stavanger
- **Signe Nybø**, NINA
- **Camilla Skjelsbæk Gramstad**, Elkjøp Nordic
- **Erik Trømborg**, NMBU

Rapportens struktur

A

Utgangspunktet for omstillingen
Utvalgets arbeid og hovedvurderinger (1)
Ambisjoner og rammer for klimapolitikken (2)
Norske utslipp mot 2050 (3)

Ambisjonene i klimapolitikken må tydeliggjøres: Vi skal kutte norske utslipp med 90-95 prosent innen 2050 – det er mulig, men krevende

B

En bred omstilling
Usikkerhet og rettferdighet i omstillingen (4)
Energisystemet (5)
Arealer og natur (6)
Matsystemet (7)
Transport og mobilitet (8)
Økonomisk aktivitet, velferd og sirkularitet (9)
Innovasjon, omstilling og næringsstruktur (10)
Norges fotavtrykk (11)
Petroleumssektoren (12)

Tenke *lengre og bredere* i alle sektorer

- Klimapolitikken må være forankret i 2050-målet
- Alle ressurser vi trenger for omstilling er knappe
- Ta hensyn til effekter utenfor Norge

C

Veivalg og virkemidler
Veier til lavutslippssamfunnet (13)
Prinsipper for politikken innhold (14)
Virkemiddelbruk for omstilling (15)

Det finnes ikke én vei fordi det ikke finnes ett lavutslippssamfunn. Politikken må *prioritere og velge* virkemidler som gir en effektiv omstilling

D

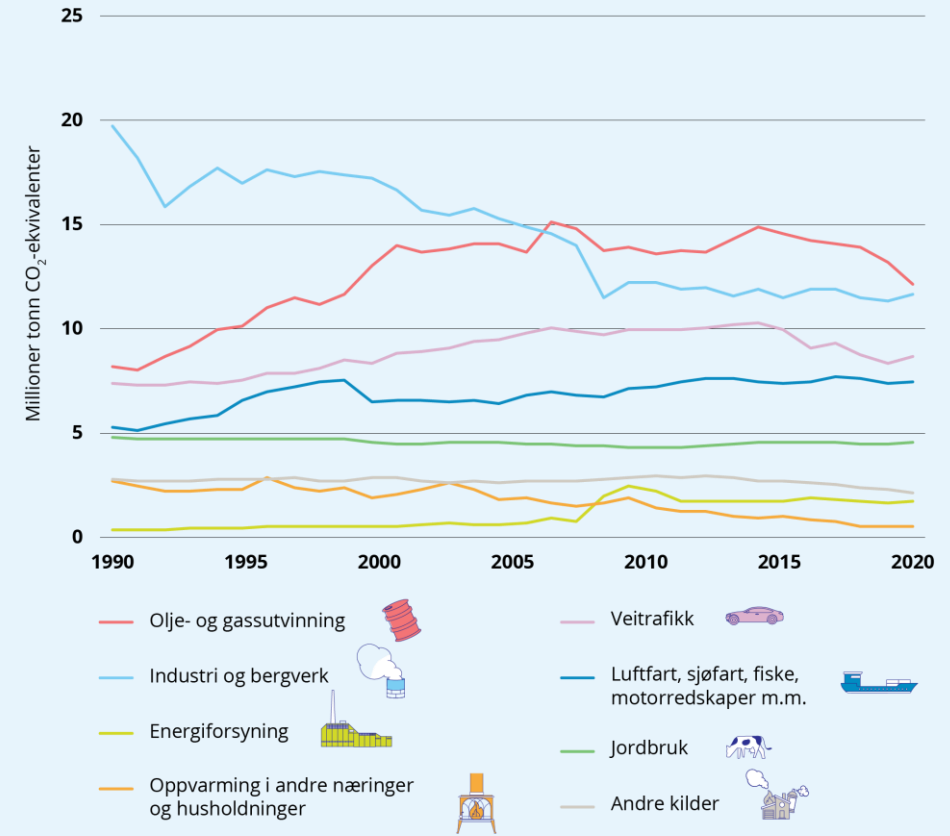
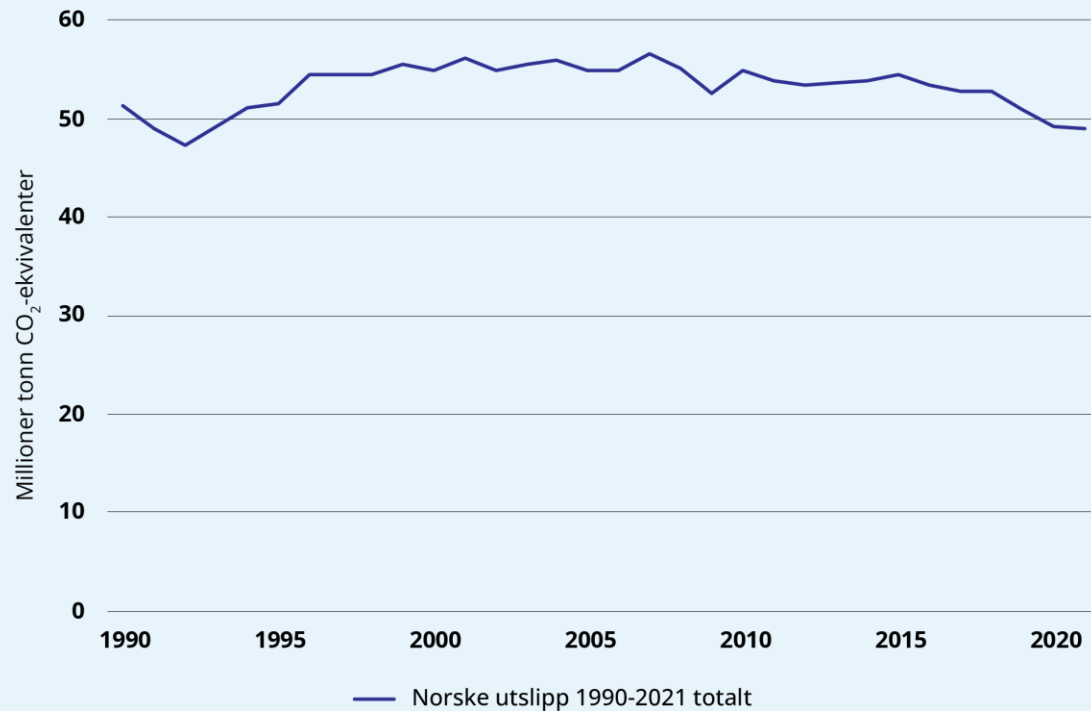
Organisering for lavutslippssamfunnet
Et overordnet klimastyringssystem (17)
Planlegge klimapolitikken (18)
Gjennomføre klimapolitikken (19)
Evaluere klimapolitikken (20)

Tenke mer *systematisk* – klima inn i planlegging og beslutninger

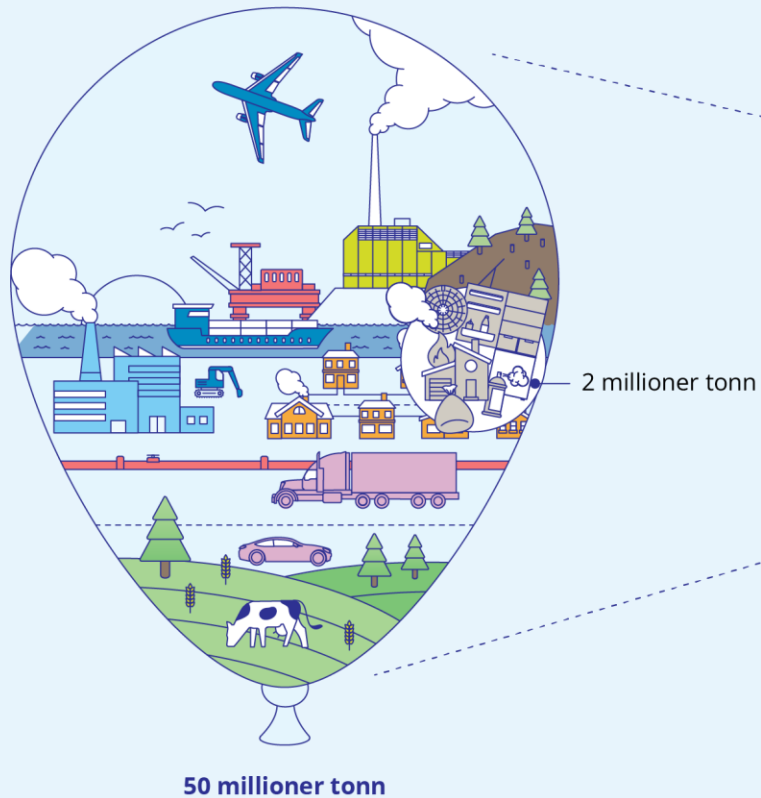

Klimagassutslipp i Norge

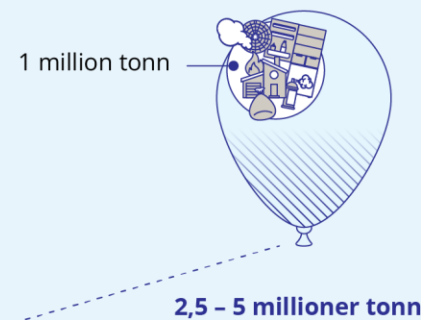

Ambisjoner for 2050

Dagens utlipp

2050

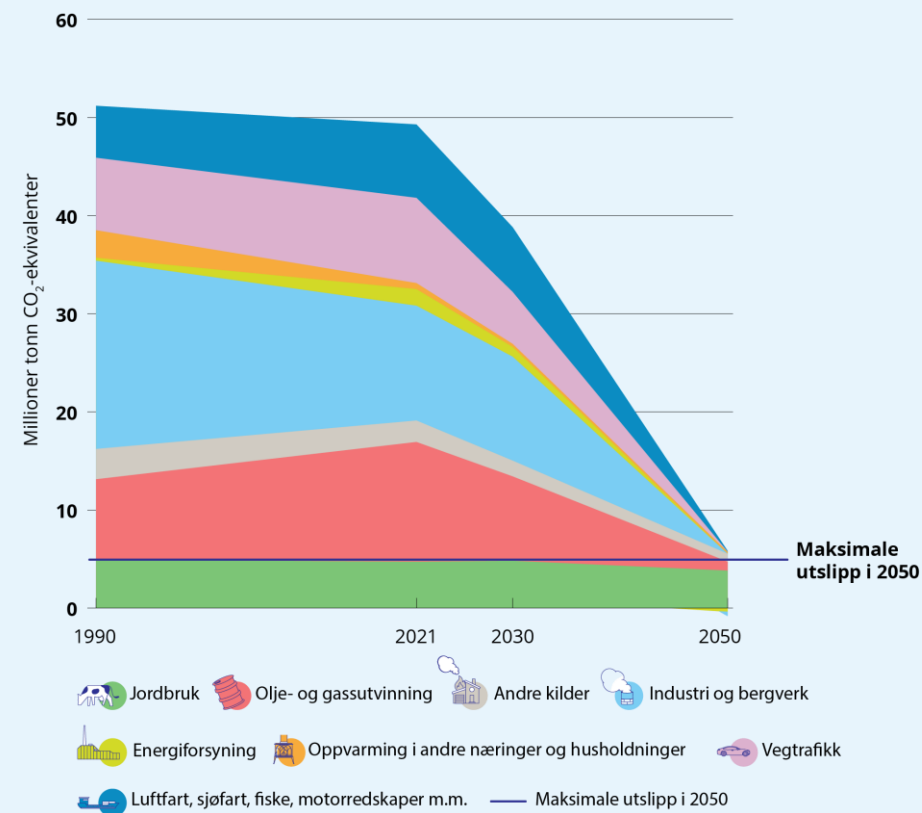
22.11.2023

5

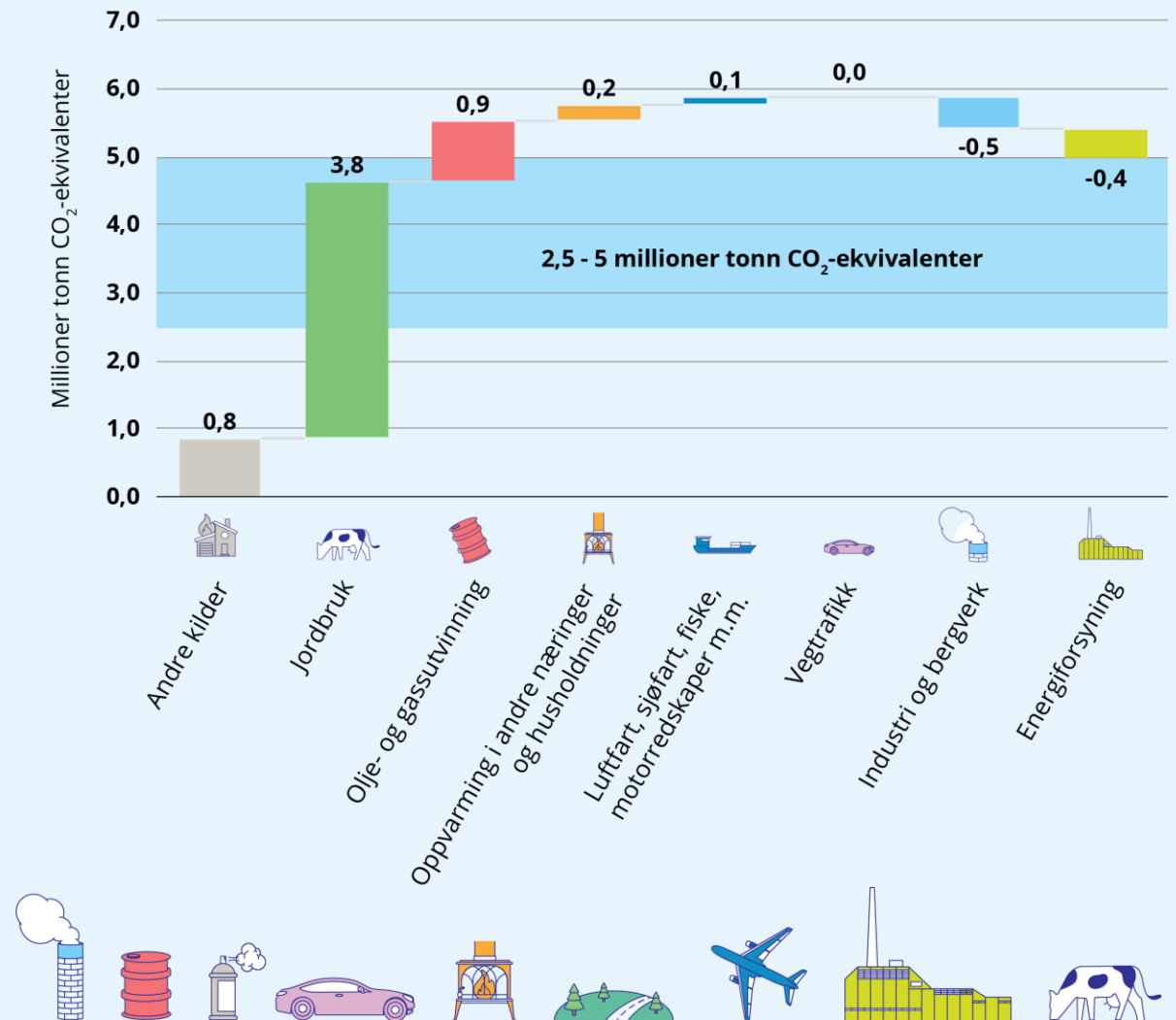
Teknisk analyse – utslipp i 2050

- Ikke prognose eller anbefaling
- Uten ressursbegrensninger
- Ikke aktivitetsendring
- Krevende utslippskutt for alle sektorer

Viktige veivalg – særlig petroleum og jordbruk

- Gitt målet er det langt færre veivalg enn utvalgets mandat kan gi inntrykk av.
- Særlig avgjørende veivalg knyttet til petroleumsvirksomheten og jordbruket.
- Ikke rom for utslipp på dagens nivå i jordbruket og i tråd med utvinningsprognosene for petroleumssektoren selv om alle andre sektorer har redusert utslippene til tilnærmet null.

Ressursknapphet - binder alle sektorer sammen

- Energi
- Biomasse
- Areal
- Kompetanse
- Mineraler og metaller
- Utslippsbudsjett

Infrastrukturindeksen

2022

- 0 ingen infrastruktur i nærmeste omkrets på 1km i diameter.
- 1-3 lite infrastruktur
- 4-6 infrastruktur tilsvarende små tettsteder eller bygder
- 7-9 middels store byer
- 10-13 storbyer

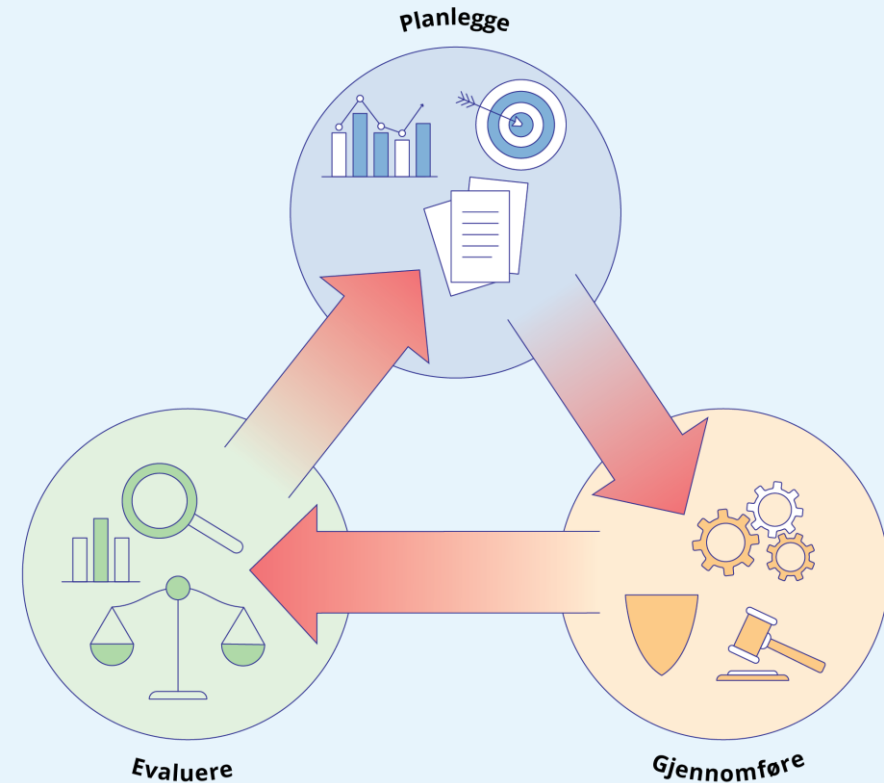
8

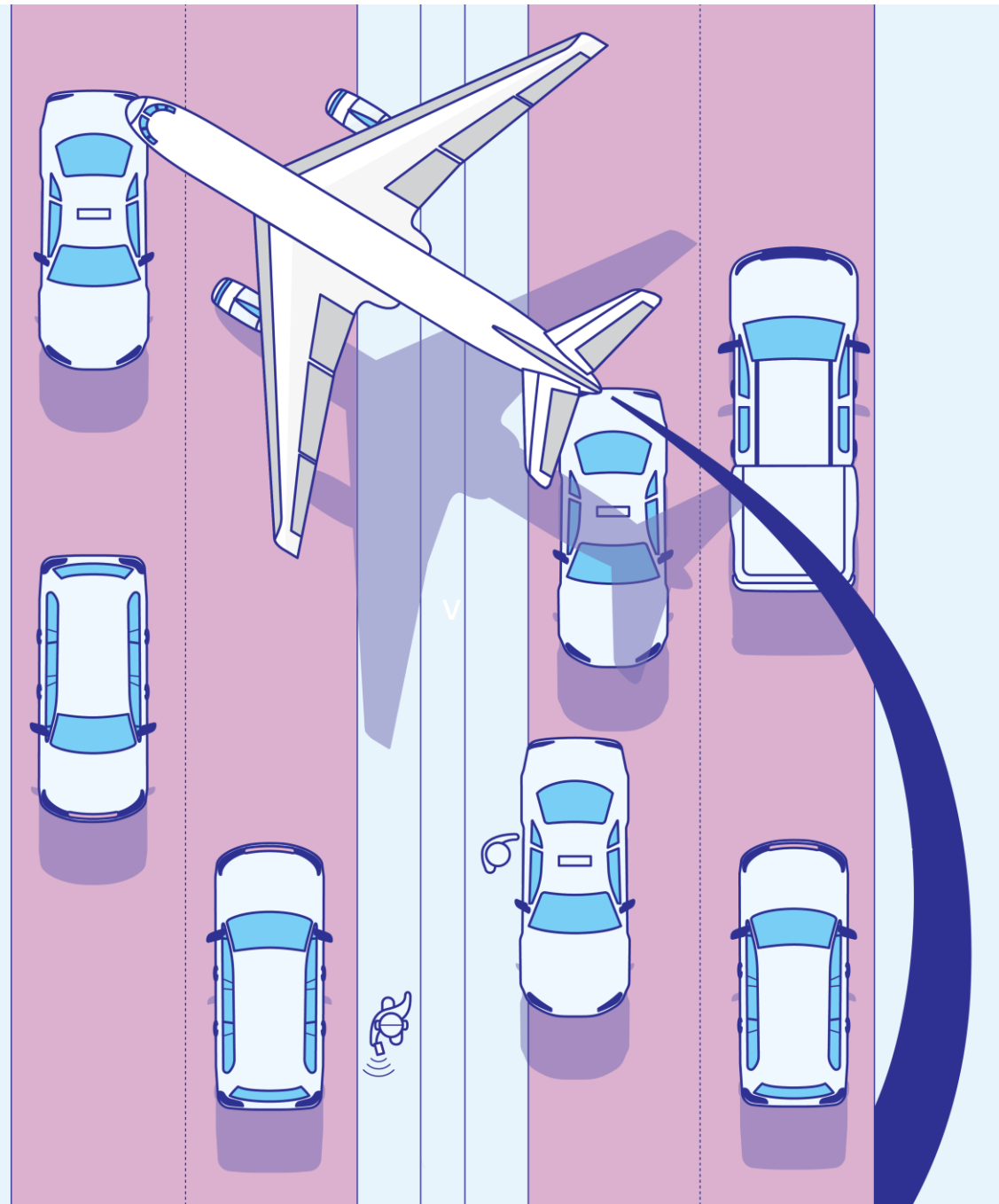

Beslutningssystem

- Statlig nivå
  - Legge til rette for mer systematikk i arbeidet – energi- og klimaplaner
  - Klimapanel
  - Planlegge for dit vi vil
  - *Klimavaske* lovverket
  - Forvaltningssystem til havs
- Regionalt og kommunalt nivå
  - Kommunene får et lovfestet ansvar for å bidra til omstilling
  - Tydeligere rammer for arealbruk

Transport og mobilitet

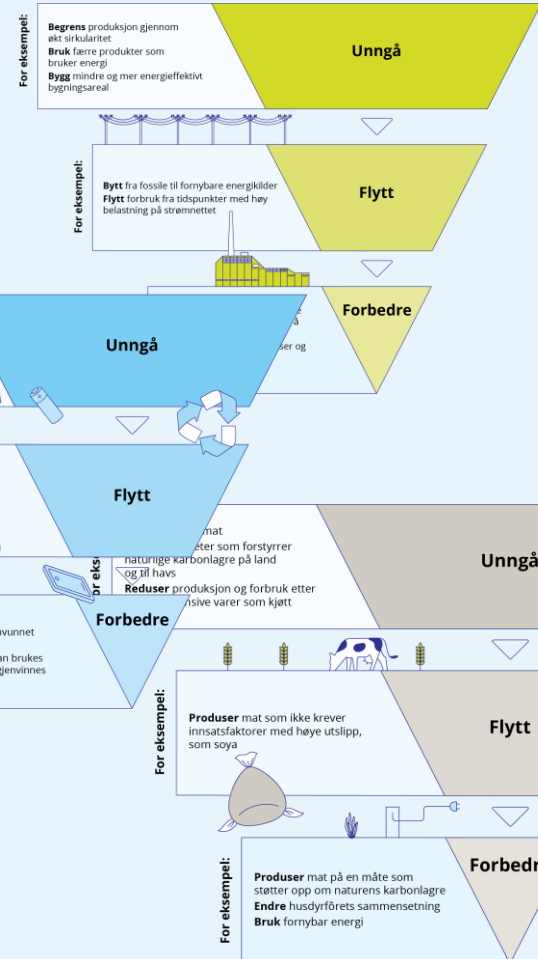
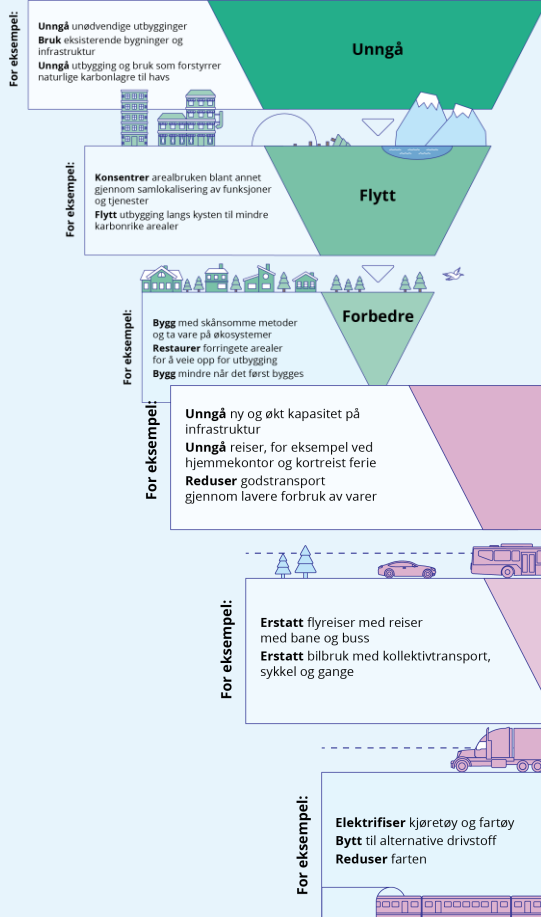
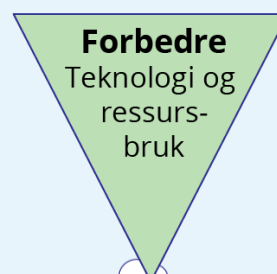
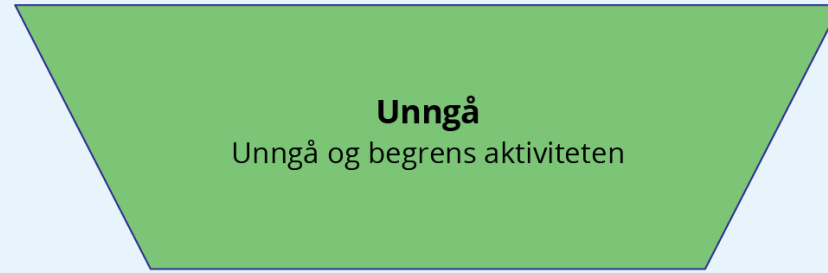

Utvalget mener at

Transportpolitikken må ha som utgangspunkt at de samlede norske utslippene skal reduseres med 90-95 prosent til 2050, og at **rommet for utslipp frem mot 2050 fra transport er svært begrenset**

Sirkularitet og ressursbruk

For eksempel:

Unngå ny og økt kapasitet på infrastruktur
Unngå reiser, for eksempel ved hjemmekontor og kortreist ferie
Reduser godstransport gjennom lavere forbruk av varer

Unngå

For eksempel:

Erstatt flyreiser med reiser med bane og buss
Erstatt bilbruk med kollektivtransport, sykkel og gange

Flytt

For eksempel:

Elektrifiser kjøretøy og fartøy
Bytt til alternative drivstoff
Reduser farten

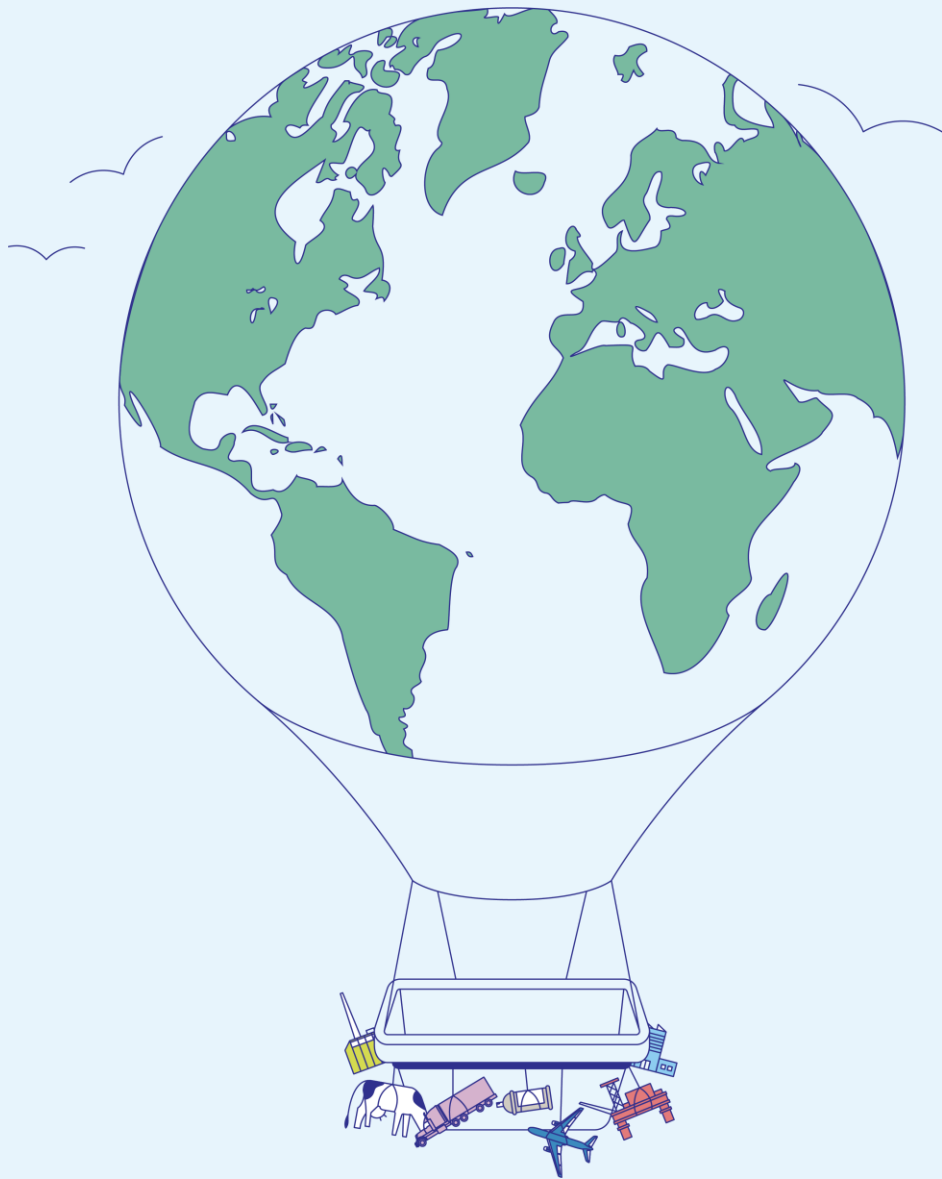
Forbedre

Utvalgets anbefalinger

- Tiltak som reduserer etterspørselen etter transport blir prioritert, både når det gjelder transport av varer og av personer
  - Stivhengighet
  - Eksisterende vs. ny infrastruktur
  - Samlet ressurs-, areal- og energibruk
  - Hastighet
- Transportpolitikken ses på som en del av utviklingen til en sirkulær økonomi
- Beslutningssystemer og kunnskapsgrunnlag tar utgangspunkt i det transportsystemet man vil ha i framtiden, ikke hva en videreføring av historiske trender vil tilsi

**Takk for
oppmerksomheten**